

# Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2023, sp. zn. 7 Tz 71/2023, ECLI:CZ:NS:2023:7.TZ.71.2023.1

Číslo: 13/2024

## Právní věta:

Dojde-li v téže věci k opakovanému zadržení obviněného podle § 75 tr. ř. nebo podezřelého podle § 76 tr. ř. z důvodu podstatné změny okolností (např. spáchání další trestné činnosti), počíná okamžikem nového zadržení běžet nová lhůta v trvání 48 hodin ve smyslu § 77 odst. 1 tr. ř.

**Soud:** Nejvyšší soud

**Datum rozhodnutí:** 20.09.2023

**Spisová značka:** 7 Tz 71/2023

**Číslo rozhodnutí:** 13

**Číslo sešitu:** 3

**Typ rozhodnutí:** Rozsudek

**Hesla:** Zadržení

**Předpisy:** § 77 odst. 1 tr. ř.

§ 77 odst. 2 tr. ř

**Druh:** Rozhodnutí ve věcech trestních

## Sbírkový text rozhodnutí:

*Nejvyšší soud z podnětu stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti v neprospěch obviněné S. H. podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Okresního soudu pro Prahu 5 ze dne 22. 7. 2022, sp. zn. 37 Nt 1623/2022, byl porušen zákon ve prospěch obviněné v ustanovení § 77 odst. 1, odst. 2 tr. ř.*

## I.

### Shrnutí předcházejícího řízení

1. Obviněná byla dne 20. 7. 2022 v 6:30 hodin zadržena podle § 76 odst. 1 tr. ř. poté, co byla příslušníky Policie České republiky nalezena v prostorách domu na adrese XY v Praze 5, ve kterém bezprostředně předtím v době od 3:45 do 4:05 hodin odcizovala věci. Obviněná ve zmíněnou dobu vnikla přes zábradlí na balkón, následně přes sklopenou ventilačku odjistila okno od tohoto balkónu a vstoupila do cizího bytu, kde odcizila věci v hodnotě cca 15 700 Kč, konkrétně dvě kabelky s jejich obsahem, kterým byl mimo jiné i platební prostředek České spořitelny. Tyto věci měla obviněná při zadržení u sebe. Podle protokolu o zadržení osoby podezřelé byla dána důvodná obava, že obviněná bude opakovat trestnou činnost, proto věc nesnesla odkladu a policejní orgán přikročil k zadržení

bez předchozího souhlasu státního zástupce. Obviněná byla následně po zahájení úkonů trestního řízení propuštěna téhož dne v 19:15 hodin.

2. Stejného dne byla obviněná v 23:30 znovu zadržena podle § 76 odst. 1 tr. ř. poté, co vnikla na předzahrádku bytu v bytové zástavbě na adrese XY v Praze 5, odkud však po vyrušení svědkem utekla, ale byla nalezena policisty přibližně 200 metrů od zmíněné předzahrádky, a to na základě popisu, který uvedl zmíněný svědek. V návaznosti na recidivní jednání obviněná tentokrát nebyla policejním orgánem po zahájení úkonů trestního řízení ve vztahu k dalšímu útoku propuštěna, ale zůstala zajištěna, dne 21. 7. 2022 bylo po spojení obou zmíněných věcí zahájeno trestní stíhání pro skutky kvalifikované v bodu 1) jako přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), b), odst. 2 tr. zákoníku, přečin porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku a přečin neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 odst. 1 tr. zákoníku a v bodu 2) jako přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku a přečin porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 tr. zákoníku. Dne 22. 7. 2023 v 12:45 hodin byl potom státním zástupcem Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 5 podán u Obvodního soudu pro Prahu 5 návrh na vzetí obviněné do vazby.

3. Obvodní soud pro Prahu 5 vyhlásil v následně konaném vazebním zasedání usnesení ze dne 22. 7. 2022, sp. zn. 37 Nt 1623/2022, kterým podle § 77 odst. 2 tr. ř. obviněnou propustil ze zadržení na svobodu. K tomu uvedl, že doba prvního zadržení, které trvalo od 6:30 do 19:15 (dne 20. 7. 2022), tedy celkem 12 hodin a 45 minut, se započítává do lhůty 48 hodin spolu s dobou zadržení po druhém útoku. Souhrnně doba zadržení trvala 50 hodin, proto musela být obviněná podle § 77 odst. 2 tr. ř. propuštěna na svobodu.

## II.

### Stížnost pro porušení zákona a vyjádření k ní

4. Proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 22. 7. 2022, sp. zn. 37 Nt 1623/2022, podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněné.

5. Ministr spravedlnosti citoval související ustanovení Listiny základních práv a svobod a trestního řádu a namítl, že soud pochybil, pokud započítal dobu trvání prvního zadržení do lhůty 48 hodin podle § 77 odst. 1 tr. ř., resp. čl. 8 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Tato dvě zadržení totiž nesdílejí lhůtu pro předání zadržené osoby soudu, neboť zmíněná lhůta ve vztahu k těmto zadržením běží pro každé zadržení samostatně, a to na základě právně relevantního nova, kterým byla další trestná činnost obviněné. Skutečnost, že policejní orgán trestní věci spojil ke společnému projednání, na samostatný běh těchto lhůt nemá vliv. Podpůrně bylo poukázáno i na výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství publikované pod č. 1/2020, které vyslovalo shodný názor.

6. Závěrem ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením byl ve prospěch obviněné porušen zákon v ustanovení § 77 odst. 1, odst. 2 tr. ř.

7. Státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství se ve svém vyjádření zcela ztotožnil s obsahem stížnosti pro porušení zákona, poukázal na shodný výklad dotčených ustanovení uvedený v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2019, sp. zn. [12 Ksz 11/2018](#) a připojil se k návrhu na vyslovení, že byl napadeným usnesením porušen zákon ve prospěch obviněné.

8. Obviněná k podanému mimořádnému opravnému prostředku poukázala na příslušná ustanovení trestního řádu a sdělila, že za nezměněných okolností buď nelze tutéž osobu (podezřelého nebo obviněného) zadržet znovu vůbec, a pokud ano, pak maximálně na dobu zbývající do celkové doby 48 hodin. V projednávané věci bylo již první zadržení odůvodněno obavou, že obviněná bude opakovat

trestnou činnost, v souvislosti s níž byla zadržena. Pokud byla propuštěna a téhož dne následně zadržena v souvislosti se stejným pokračujícím trestným činem a ze stejných důvodů jako prve, nelze hovořit o relevantní změně skutkových okolností, pokud jde o důvody pro vzetí do vazby. Je proto namístě oba časové úseky sčítat do celkové doby zadržení podle čl. 8 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, která činí maximálně 48 hodin. Tento limit byl v jejím případě překročen o 2 hodiny. Výklad uvedený ve stížnosti pro porušení zákona by popíral smysl stanovení zmíněné lhůty pro zadržení, a proto obviněná navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 1 písm. c) tr. ř. stížnost pro porušení zákona zamítl.

### III.

#### **Přípustnost a důvodnost stížnosti pro porušení zákona**

9. Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. napadené usnesení, stejně jako jemu předcházející řízení a shledal, že podaná stížnost pro porušení zákona je důvodná.

10. Nejdříve Nejvyšší soud připomíná, že na ústavní úrovni podle čl. 8 odst. 3 druhá věta Listiny základních práv a svobod platí, že zadržaná osoba musí být ihned seznámena s důvody zadržení, vyslechnuta a nejpozději do 48 hodin propuštěna na svobodu nebo odevzdána soudu. Toto pravidlo je na zákonné úrovni vyjádřeno v ustanovení § 77 odst. 1 tr. ř., podle něhož, nenařídil-li státní zástupce propuštění zadržené osoby na podkladě materiálů mu došlých, popřípadě po jejím opětovném výslechu, je státní zástupce povinen odevzdat ji ve lhůtě 48 hodin od zadržení soudu s návrhem na vzetí do vazby. Pokud není zadržaná osoba předána soudu včas ani nebyla propuštěna na svobodu, musí ji ve vazebním řízení propustit sám soud (srov. § 75 poslední věta, § 76 odst. 4 poslední věta tr. ř.).

11. Dále je namístě připomenout, že podle § 76 odst. 1 tr. ř. osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li dán některým z důvodů vazby (§ 67 tr. ř.), policejní orgán v naléhavých případech zadržet, i když dosud proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání (§ 160 odst. 1 tr. ř.). K zadržení je třeba předchozího souhlasu státního zástupce. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li osoba přistižena při trestném činu nebo zastížena na útěku.

12. Policejní orgán může za splnění stanovených podmínek zadržet osobu obviněnou (§ 75 tr. ř.) i podezřelou (§ 76 odst. 1 tr. ř.), nicméně na rozdíl od zadržení podle § 75 tr. ř. je účelem zadržení podle § 76 odst. 1 tr. ř. nejen přezkoumání důvodů vazby a vytvoření předpokladů pro rozhodnutí soudu o vazbě (§ 68 odst. 1, § 73b odst. 1 věta první tr. ř.), ale také provedení všech potřebných úkonů pro prověření podezření ze spáchání trestného činu a pro rozhodnutí zda bude zahájeno trestní stíhání nebo ve zkráceném přípravném řízení podán návrh na potrestání (eventuálně návrh na schválení dohody o vině a trestu). Policejní orgán zde zejména v případech, kdy byla osoba přistižena při trestném činu nebo zastížena na útěku [§ 76 odst. 1 i. f. a § 179a odst. 1 písm. a) tr. ř.], provádí všechny potřebné prvotní (neodkladné) úkony ve smyslu § 158 odst. 3 tr. ř., včetně těch, které směřují k zjišťování totožnosti takové osoby, popř. její další již objasňované nebo vyšetřované trestné činnosti, ověřování předchozích odsouzení apod., což slouží i k zjištění rozsahu trestné činnosti podezřelého a k právní kvalifikaci skutku, pro který bude případně zahájeno trestní stíhání nebo podán návrh na potrestání (ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání, Praha: C. H. Beck, 2013, s. 971). Lze doplnit, že pro účely počítání lhůty samozřejmě není možné doby bezprostředně navazujících na zadržení podle § 76 tr. ř. a § 75 tr. ř. počítat samostatně, ale je nutné je sčítat.

13. K běhu lhůty pro předání zadržené osoby soudu Nejvyšší soud nejdříve obecně konstatuje, že při opětovném zadržení, které vzniklo za nových okolností svědčících o naplnění vazebních důvodů, běží lhůta pro předání zadržené osoby soudu pro toto nové zadržení samostatně. Z výše uvedeného je

totiž zřejmé, že i v případě zadržení (zejména podezřelého) při změně okolností musí mít orgány činné v trestním řízení přiměřenou dobu na zvážení dalšího postupu, tedy zejména zpracování případného návrhu na vzetí (následně) obviněného do vazby. Pokud by totiž v této situaci (opětovného zadržení) mohla doba zadržení činit pouze dobu zbývající ze lhůty 48 hodin po odečtení doby původního zadržení, pak by to často mohlo vést k tomu, že by nebylo vůbec možné stihnout podat návrh na vzetí do vazby (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2019, sp. zn. [12 Ksz 11/2018](#)). V této souvislosti nelze přehlédnout ani umožnění obviněnému realizovat jeho právo na obhajobu tím, že si např. v dané lhůtě zvolí obhájce a poradí se s ním.

14. K tomu, aby byla lhůta pro (opětovné) zadržení počítána zmíněným způsobem (samostatně), je nicméně nutné, aby v mezidobí došlo ke změně rozhodných okolností, tedy okolností odůvodňujících zadržení (tj. důvodů vazby). Právě taková změna může založit potřebu, aby orgány činné v trestním řízení nově zvážily další postup. Jak poznamenal Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí, pokud má mít lhůta 48 hodin pro případné zadržení nějaký (omezující) smysl, není (naopak) myslitelné, aby bylo možné ji fakticky prodlužovat jen tím, že by podezřelý či později obviněný byl ze zadržení před jejím uplynutím účelově propuštěn a následně by ho bylo možné zadržet za zcela nezměněných okolností znovu opět na 48 hodin. Takové jednání by bylo v demokratickém právním státě zcela nepřijatelné. Pokud by tedy byla osoba opětovně v téže věci zadržena za nezměněných okolností, potom by se doba prvního zadržení započítávala do lhůty pro předání opětovně zadržené osoby soudu.

15. Pokud jde o zmíněnou změnu rozhodných okolností, která odůvodňuje zadržení se samostatně počítanou lhůtou, může jí být změna v objektivním slova smyslu, např. v podobě spáchání další trestné činnosti, ale i o to, že o některých okolnostech při prvním zadržení orgány činné v trestním řízení nevěděly a tyto okolnosti zjistí až později (srov. i náleží Ústavního soudu ze dne 2. 7. 1997, sp. zn. [Pl. ÚS 2/97](#)). V každém případě tyto změněné rozhodné okolnosti musí nově nebo výrazněji či silněji podkládat důvodnost zadržení (a návazně vazby).

16. Ke změně rozhodných okolností v podobě spáchání další trestné činnosti lze dodat, že konkrétně v případě obviněné S. H. mělo z její strany dojít ke spáchání dvou útoků a následně ke spojení v návaznosti na to vedených dvou trestních věcí. Takové spojení věcí (k vůbec možnému sčítání dob zadržení při spáchání další trestné činnosti) či naopak neprovedení takového úkonu (k němuž navíc může dojít před rozhodováním o vzetí do vazby, ale i až poté) ovšem zjevně nemůže být pro úvahu o sečítání dob zadržení rozhodující, resp. spojení věcí vedených stran spáchání původní a další trestné činnosti tímž pachatelem nemůže znamenat bez dalšího potřebu lhůty zadržení (k nimž došlo po každé dílčí trestné činnosti) sečíst. Pak by se takový postup odvíjel od - v dané, spíše rané fázi trestního řízení - nahodilé okolnosti.

17. S ohledem na situaci v nyní posuzované věci, popsanou výše, Nejvyšší soud doplňuje, že na zmíněnou změnu rozhodných okolností nemá bez dalšího zásadní vliv běh času mezi opakovanými zadrženími, tedy jinak řečeno neplatí, že by opakované zadržení v kratším časovém úseku (jako se stalo v nyní posuzované věci) nemohlo podmínku takové změny naplnit. Podstatné je, zda taková relevantní změna nastala či nikoli.

18. Podpůrně lze k popsaným závěrům odkázat i na již výše zmíněné výkladové stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství publikované pod č. [1/2020](#), podle kterého dojde-li k opakovanému zadržení obviněného (podezřelého) v téže věci z důvodu podstatné změny okolností, přičemž na základě takové změny je na straně obviněného (podezřelého) dán nově některý z důvodů vazby podle § 67 písm. a), b) nebo c) tr. ř., počíná okamžikem nového zadržení běžet nová 48 hodinová lhůta. Je namístě doplnit, že z odůvodnění stanoviska rovněž vyplývá, že konečné hodnocení bude vždy záležet na úvaze soudu, přičemž nelze vyloučit ani jeho odlišný názor, proto by mělo být samozřejmostí pečlivé vyložení a odůvodnění stanoviska státního zástupce v návrhu na vzetí obviněného do vazby -

což v nyní posuzované věci nebylo zcela respektováno.

19. S ohledem na uvedené je tudíž předmětem tohoto řízení o stížnosti pro porušení zákona především posouzení, zda mezi prvním a druhým zadržením obviněné došlo ke změně rozhodných okolností, či nikoli.

20. Nejdříve Nejvyšší soud shrnuje, že obě zadržení byla podle obsahu protokolů v trestním spisu učiněna z důvodu možného opakování trestné činnosti obviněnou [důvod vazby podle § 67 písm. c) tr. ř.]. Protokoly tento závěr blíže nerozvádějí (nicméně v návazném soudním přezkumu je nutné případné nedostatky zvažovat i z materiálního hlediska, srov. přiměřeně rozhodnutí publikované pod č. [37/2013](#) Sb. rozh. tr.), z opisu z evidence rejstříku trestů a z návrhu na vzetí obviněné do vazby je ovšem zřejmé, že obviněná měla v době zadržení ve zmíněném rejstříku 16 záznamů, především pro spáchání trestných činů krádeže podle § 205 tr. zákoníku, tedy je výraznou speciální recidivistkou opakovaně se dopouštějící právě takových útoků, jaké vedly k jejímu zadržení. Zatímco ovšem v případě prvního útoku (dne 20. 7. 2022 v době od 3:45 do 4:05 hod.) se ho dopustila s určitým časovým odstupem od předcházející (naposled spáchané) trestné činnosti, což následně patrně (případně mimo jiné) vedlo či mohlo vést (po posouzení všech učiněných zjištění) k jejímu propuštění ze zadržení, bezprostředně po něm (po tomto předchozím útoku), resp. v podstatě obratem po propuštění ze zadržení (téhož dne před 23:30 hod.), se obviněná dopustila útoku druhého, dalšího. Tím se změnil soubor rozhodných okolností, jenž se rozšířil právě o zmíněné další jednání, jímž byl velmi intenzivně, resp. takto intenzivně nově, obviněnou projeven záměr dopouštět se další majetkové delikvence, a to navzdory aktuálnímu a poměrně razantnímu varování ze strany orgánů činných v trestním řízení.

21. Jinak řečeno, došlo ke změně rozhodných okolností, v podobě velmi časově blízkého páchaní další trestné činnosti obviněnou. Tento posun byl dostatečný pro závěr, že byl-li v případě prvního zadržení s ohledem na souhrnně a v daném momentu učiněná zjištění (vedle recidivy bylo konstatováno i nestálé bydliště obviněné a její nekontaktnost pro orgány činné v trestním řízení) dovozen závěr o potřebě propustit obviněnou (v danou dobu v postavení podezřelé) ze zadržení, v případě druhého zadržení již zjištění týkající se možné recidivy a návazně existence důvodu vazby podle § 67 písm. c) tr. ř. byla zřetelně odlišná. Proto se doba prvního zadržení neměla započítávat do lhůty pro předání zadržené osoby soudu, ale tato lhůta běžela pro druhé zadržení samostatně, v níž orgány činné v daném řízení nově posoudily celou situaci a nově s ohledem na to rozhodly o dalším postupu.

22. K vyjádření obviněné poskytnutému k podané stížnosti pro porušení zákona je namístě doplnit, že závěr o existenci změny, tedy změny rozhodných okolností, nemůže vyloučit, že je v konečném důsledku (při dalším zadržení) dovozován shodný důvod vazby či že je dovozováno zjištění obdobného charakteru (např. možnost opakování trestné činnosti), pokud se tyto odvíjí právě od nové či změněné okolnosti (např. v podobě dalšího útoku téže osoby spáchaného v mezidobí).

23. V návaznosti na to je zřejmé, že Obvodní soud pro Prahu 5 svým usnesením ze dne 22. 7. 2022, sp. zn. 37 Nt 1623/2022, pochybil, neboť obě zadržení učiněná ve vztahu k obviněné v (konečném důsledku) téže věci vyhodnotil jako natolik související, že shledal nutným obě doby zadržení sečíst, což ve svém důsledku vedlo k závěru o překročení zákonem (§ 77 odst. 1 tr. ř.) stanovené nejdelší doby zadržení a k nesprávnému rozhodnutí podle § 77 odst. 2 tr. ř.

#### **IV. Závěr**

24. S ohledem na výše uvedené Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 22. 7. 2022, sp. zn. 37 Nt 1623/2022, byl porušen

zákon ve prospěch obviněné, a to v § 77 odst. 1, odst. 2 tr. ř.

25. Toto rozhodnutí Nejvyšší soud učinil v souladu s § 274 odst. 3 písm. c) tr. ř. v neveřejném zasedání, a to s vyhlášením rozsudku vyvěšením na úřední desce soudu (§ 274a odst. 2 tr. ř.).